

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 45, Nisan 2020, s. 56-72

ISSN: 2149-0821 Doi Number:<http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.42239>

Serhat ÇAKMAK

Giresun Doęankent Orta Okulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Doç. Dr. Mehmet ÖZMENLİ

Giresun Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi, mehmetozmenli@hotmail.com

ANA TÜRK YURDU MECMUASI: GİRESUN TÜRK OCAĞI YAYINI¹

Özet

Fransız İhtilali sonrası güç kazanan milliyetçilik anlayışının topraklarımızda ortaya çıkarmış olduğu en önemli sistemli kuruluşlardan biri Türk Ocakları'dır. Resmi olarak 1912 yılında kurulan Türk Ocakları, Türk milliyetçiliğinin en aktif ve en azimli hizmetkârlarından biri durumunda olmuştur. Çalışmamız, Giresun Türk Ocağı'nın ilk açıldığı yıl olan 1917 yılında çıkarılmış olan Ana Türk Yurdu dergisinin ilk sayısı ve sonrasında 1918 yılında çıkarılan 6 sayısı hakkında olacaktır. Çok uzun ömürlü olmamasına rağmen Giresun Türk Ocağının kuruluşu bahsedileceği gibi bu sivil toplum kuruluşunun Giresun'un sosyal ve kültürel hayatına katkıları vurgulanacaktır. Türkçülük fikrinin savunucusu olan bu kurumun Giresun'da da açılmış olması tesadüf değildir. Bölge insanının milli duygularının dışı vurumu olarak görmek gerekmektedir. Ana Türk Yurdu Mecmuası da tıpkı Anadolu'nun çeşitli yörelerinde basılan yerel mecmualar gibi basım çalışmalarını oldukça güç bir şekilde yürütmüştür. Birinci Dünya Harbinin devam ettiği ve Osmanlı topraklarının birçok bölgesinin işgale uğradığı bu zamanlarda önemli bir misyonu üstlenmiştir. İşgale uğramamış toprakların halkının, vatan için neler yapabileceğini, yaptıkları faaliyetlerle ortaya koymuşlardır. Şehrin kültürel etkinliklerine de katkıda bulunmuş olmaları ayrıca önem arz etmektedir.

---

¹ Bu çalışma Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde 2019 yılında yapılan "Giresun Türk Ocağı ve Tarihsel Gelişimi (1917-1931)" konulu yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Çalışmamızda kaynağımız olan Ana Türk Yurdu Mecmuasının çıkarılan 7 sayısı incelenmiş ve Giresun Türk Ocağının faaliyetlerinin dikkat çekici olanları üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır. Kişisel arşivlerden ve kütüphanelerden belgeler elde edilmiştir. Ayrıca Türk Ocakları ve Giresun Türk Ocağı hakkında yapılmış olan çalışmalardan da yararlanılmıştır.

Anahtar kelimeler: Milliyetçilik, Giresun Türk Ocağı, Ana Türk Yurdu Mecmuası.

ANA TÜRK YURDU MAGAZINE: GİRESUN TURKISH FURNACE BROADCAST

Abstract

Turkish Quarries are one of the most important systematic institutions that nationalism understanding gained power after the French Revolution has revealed in our lands. The Turkish Hearths, which were officially established in 1912, have become one of the most active and most determined servants of Turkish ationalism. Our study will be about the first issue of Ana Türk Yurdu magazine published in 1917, the year that Giresun Turkish Quarry was first opened, and then the number 6 published in 1918. Although it is not long-lived, the establishment of Giresun Turkish Quarry will be mentioned, and the contributions of this non-governmental organization to the social and cultural life of Giresun will be emphasized. It is not a coincidence that this institution, which is the advocate of the idea of Turkism, was opened in Giresun as well. It is necessary to see the national feelings of the people of the region as an expression. The Ana Türk Yurdu Magazine, like the local magazines printed in various regions of Anatolia, has carried out its printing activities in a very difficult way. He undertook an important mission in these times when the First World War continued and many parts of the Ottoman lands were occupied. They have demonstrated what the people of the lands that have not been occupied can do for the homeland through their activities. It is also important that they have contributed to the cultural activities of the city. In our study, the number 7 of the Ana Türk Yurdu Magazine, which is our source, was examined and evaluations were made on the remarkable ones of the activities of Giresun Turkish Quarry. Documents were obtained from personal archives and libraries. In addition, studies on Turkish Quarries and Giresun Turkish Quarry were also used.

Keywords: Nationalism, Giresun Turkish Quarry, Ana Türk Yurdu Magazine

GİRİŞ

1789 Fransız İhtilali, dünyayı etkisi altına alacak bir kavramın varlığına neden olmuştur. İhtilalin temel prensiplerinden olan milliyetçilik düşüncesi özgürlük ve adalet kavramları ile bir bütünlük arz etmekteydi. Egemen olan monarşik, oligarşik sistemlere karşı başkaldırı faaliyetleriydi. Bazı bilim adamları bu başkaldırı düşüncelerinin temellerinin 1730'lardan itibaren Avrupa'da ortaya çıkan ansiklopedistlerin propagandalarının bir sonucu olduğunu belirtmektedirler (Ekinci 2018, 291).

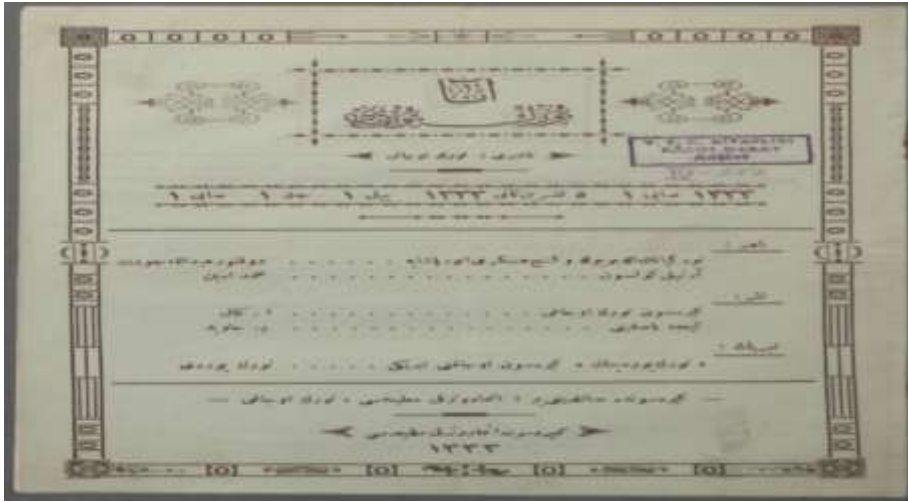
1789 milli kimliklerin siyasi olarak doğum tarihi olarak kabul edilebilir. Bu fikri hareketten doğal olarak Osmanlı Devleti de etkilenmiştir. Farklı etnik yapılara sahip olan Osmanlı Devleti'nde isyanlara varan milliyetçilik hareketleri olmuştur. Farklı etnik yapıları devletler için olumsuz olan bu fikri hareket milli devlet oluşturan milletler için olumlu tarafları vardır. “ Ülkenin içinde sağlanmış (Arsal 1979, 80) . Bu fikri hareketin en aktif olduğu dönem II. Meşrutiyet sonrasıdır. Ülke içinde ve dışında meydana gelen olaylarında tetiklemesiyle ve özellikle Kazan, Kırım ve Azerbaycan gibi Türk diyarlarından gelen düşünürlerin katkıları ile bu fikri hareket teşkilatlı hale gelmiştir. Türk Ocağı'nda bu fikri hareketin en önemli teşkilatlarından birini oluşturmuştur. 1912 yılında kurulan bu Türkçülük fikrinin savunucusu olan teşkilat hızlı bir taraftar kitlesine ulaşmıştır. Öyle ki ülkenin birçok yerinde şubeler açılmaya başlamıştır. Bu şubelerden biri de Giresun Türk Ocağı olmuştur. 1917 yılında kurulan Giresun Türk Ocağı yurt genelinde Türk Ocakları'nın kapatıldığı 1931 yılına kadar kültürel, siyasi, sosyal vb. etkinliklerde bulunmuştur. Giresun Türk Ocağı'nın birinci dönemi olarak adlandırdığımız 1917-1918 yıllarında çıkarmış olduğu “Ana Türk Yurdu Mecmuası” çalışmamızın ana konusunu içermektedir. 7 sayı çıkabilmiş bu mecmua aynı zamanda Giresun Türk Ocağı'nın 1917 yılında açıldığının bir kanıtı niteliği taşımaktadır. Çalışmamız bu mecmuanın mevcut nüshalarının incelenmesi ve o dönem ile ilgili yazılan çağdaş yazarların eserlerinden yararlanmak biçiminde olacaktır.

1.Giresun Türk Ocağı'nın Çıkardığı “Ana Türk Yurdu Mecmuası”

Yayın hayatına 1917 yılında başlayan Ana Türk Yurdu Mecmuası, Giresun Türk Ocağı'nın yayın organıdır. Mecmuanın çıkmış yedi sayısına ulaşmış bulunmaktayız. Derginin kapakları incelendiğinde “Türklerin faidesine çalışır” ifadesinden amacının Türklüğe hizmet olduğu görülmektedir. Mecmuanın on beş günde bir çıkacağı ifade edilmiş olsa da mecmua birinci sayının ardından yayın hayatına bir süre ara vermek zorunda kalmıştır. Ana Türk Yurdu mecmuasının birinci sayısına ulaşamaması Giresun Türk Ocağı ile ilgili bilgilerin eksik kalmasına neden olmuştur. Çalışmamızda Ana Türk Yurdu'nun birinci sayısına ulaşılınca bu eksik bilgiler nispeten giderilmiştir. Mesela Giresun Türk Ocağı'nın 1917'de kurulduğu belgelenmiş olmaktadır. Ana Türk Yurdu Mecmuasının birinci sayısının kapağında 5 Teşrin-i Sani 1333 (5 Kasım 1917) yazmaktadır (Belge 1). Bu ibare mecmuanın ilk sayısının basım tarihini net olarak ortaya koymaktadır. Mecmuanın ulaşılabilen 7. ve son sayısının kapağında her ne kadar 1 Temmuz 1334 (1918) yazsa da bu tarihten sonra derginin yayın hayatına devam edip edemediği hususunda bilgi mevcut değildir. Türk Tarih Kurumu Kitaplığı Kazım Orbay Arşivinde tespit ettiğimiz birinci sayının ön kapağında içindeki yazıların neler olduğu belirtilmektedir. Bunlar Doktor Abdullah Cevdet'in “Türkiye'nin En Büyük Ve Genç Askeri Enver Paşaya”², Mehmed Emin “Artık Gülsün”, A. Kemal'in “Giresun Türk Ocağı”, M. Cavid'in “Gece Baskısı” ve ayrıca Türk Yurdu Dergisinde yayınlanan tebrik yazısı (Belge 2) bulunmaktadır. Mecmuanın basım ve satış yerinin de ismi yer almaktadır. İttihat ve Terakki Matbaası ismi dikkat çekici bir detaydır.

---

² “Türk Yurdu” (Yıl 2 Sayı 1) 1 Teşrin-i Evvel 1328 Giresun'u teşrifi münasebetiyle iktibas ve neşre edilmiştir.

Belge-1: Ana Türk Yurdu Mecmuası (Giresun) 1. Sayı Ön Kapağı (Ata Türk Yurdu, 1917, 1/Ön Kapak).

Belge- 2: Türk Yurdu'nun Giresun Türk Ocağı'nı Tebriğinin Ana Türk Yurdu'nda Yayınlandığını Gösterir Sahife (Ata Türk Yurdu, 1917, 1/8).

(Türk Yurdu)nun Giresun Türk Ocağı'nı Tebriki

Karadeniz'in en güzel ve ilerlemiş bir iskelesi olan Giresun'da yeni bir (Türk Ocağı tesis edilmiştir. Bu yeni ocak, İstanbul Türk Ocağı'nun programını aynen kabul ederek vazifesine devam edecektir. Kendi fikrini neşretmek için ocak, şimdilik on beş günlük bir mecmua da çıkaracaktır. Türkçülük işlerinde Karadeniz'in diğer iskele ve kasabalarını geçtiğinden dolayı Giresun'u tebrik eder ve diğer ocaklı arkadaşlara muvaffakiyetler dileriz.

"Türk Yurdu" (Yıl 6 Sayı 143) 13 Eylül 1333 (1917)

Anadolu'nun çeşitli yörelerinde basılan yerel mecmualar gibi Ana Türk Yurdu Mecmuası da basım çalışmalarını oldukça güç bir şekilde yürütmüştür (Bozdoğan 2006, 54). I. Dünya Harbi süreci ve buna bağlı olarak da ekonomimizin çıkılması güç bir dar boğaza girmiş durumdadır. Böyle bir süreçte yurdun çeşitli yörelerinde Türk Ocakları'nın açılması ve bu ocaklara bağlı olarak gazete ve mecmuaların çıkarılması milliyetçi aydınların birlikte hareket

etme duygularının bir sonucudur. Bu ocaklar sayesinde Türkçülük hareketi güçlenmiş, kısıtlı imkânlarla rağmen gazete ve dergilerle yurdun her köşesinde, Türk milliyetçiliği fikri halka mal ettirilmeye çalışılmıştır. Karadeniz'in önemli liman kasabalarından olan Giresun Türkçülük hareketinin gelişmesinde başı çeken şehirlerden biri olmuştur. Giresun'da kurulmuş olan Türk Ocağı ve bu ocağın yayın organı Ana Türk Yurdu Mecmuasına dair ulaşılan ilk haber şu şekildedir:

“Karadeniz'in en güzel ve ilerlemiş bir iskelesi olan Giresun'da yeni bir Türk Ocağı tesis edilmiştir. ... Kendi fikrini neşretmek için ocak, şimdilik on beş günlük bir mecmua çıkaracaktır. ...” Türk Yurdu Dergisi 13 Eylül 1333(1917) (Şefkatli, 2000, 215) .

Giresun'da bir Türk Ocağı açıldığı, bu ocağının Ana Türk Yurdu adıyla bir mecmua çıkaracağına dair ulaşabildiğimiz ilk haber Türk Yurdu Dergisi'nin yukarıda verilen 13 Eylül 1333(1917) tarihli haberidir. Ocağın kurulduktan sonra mecmua çıkarma fikri sistemli ve faydalı işler yapacağını kanıttır. Giresun Türk Ocağı'nı oluşturan kişilerin kültürel yetkinliklerini de ortaya çıkarmaktadır.

Türk Yurdu Dergisi 6 Kanun-i Evvel 1333 (6 Aralık 1918) tarihli sayısında bu mecmuanın yayın hayatına başladığını ve birinci sayısının ellerine ulaştığını belirtmiştir. Ana Türk Yurdu ile ilgili 6 Kanun-i Evvel 1333 (6 Aralık 1917)'de Türk Yurdu'nda yayınlanan yazı şu şekildedir:

“Her şeyde olduğu gibi Türkçülükte de birliğin, iştirakın, teşkilatın faydaları pek çok olacağı tabii idi. İşte milliyetçilik fikirlerinin bir nevi birlik, iştirak ve teşkilatı olan Türk Ocakları da çoğaldıkça, büyüdükçe, ilerledikçe içtimai sahadaki faaliyetin, Türkçülük hareketinin kuvvet kesbetmekte olduğunu, daha nâfi şeyler meydana getirmeye başladığını görüyoruz. Bu defa Türk Ocakları'nın faydalı teşebbüslerinden ikisini birden haber vereceğiz: Konya ve Giresun Türk Ocakları'nın mecmuaları.

... Bu sene Giresun'da yeni bir “Türk Ocağı” kurulmuş olduğunu ve ocağı on beş günde bir mecmua çıkaracağını haber vermiş idik. “Ana Türk Yurdu” ismini taşıyan bu mecmua intişara başlamıştır.

Ana Türk Yurdu'nun gelmiş olan birinci sayısında milli şairimiz Mehmed Emin Bey'in ve diğer bazı zevatin şiirleriyle, ocak ve mecmuanın müteşebbis ve müessisi A. Kemal Bey'in “Giresun Türk Ocağı” makalesi ve bir de “Gece Baskını” mensuresi ve bazı Türkçülük haberleri basılmıştır. “Giresun Türk Ocağı” makalesinde Ocağın yapacağı şu üç cümle ile hülâsa ediliyor:

1. Kütüphanesini Türklüğe ait kitaplarla doldurarak gençliğe okutmak ve onları milliyetperver yapmak.

2. Türklere ait dert ve elemeleri teşrih etmek ve onlar saadet-i hâllerini temin çareleri aramak ve Türklüğün eski ve yeni fazilet ve kahramanlıklarına ait menakıbı herkese anlatmak, fırsat ve vesile düştükçe konferanslar vermek.

Nihayet Türkçülük cereyan ve mefkûresini her on beş günde bir kere çıkacak ve sırf Türklerin faydasına çalışacak bir mecmua ile neşir ve tamim eylemek... İşte Giresun Türk Ocağı'nın maksat ve gayesi.

Mecmua, Türkçülüğü, Türkçülük maksatlarını iyi kavramıştır. Her iki Türk Ocağı'nı bu müfid teşebbüslerinden dolayı tebrik eder; yollarına uğurlar, mecmualarına muvaffakiyetli uzun ömürler dileriz.” Türk Yurdu Dergisi 6 Kanun-i Evvel 1333 (6 Aralık 1917) (Şefkatli 2000, 292-293).

Mecmuanın birinci sayısı, Enver Paşa'ya takdim edilmiştir. Derginin 2. sayısının giriş yazısı olarak verilen “İtizar” adlı yazıda da derginin ilk sayısından sonra bir süre yayın hayatına ara vermek zorunda kaldığından bahsedilmektedir.

Ana Türk Yurdu Mecmuasının ilk kısmında Mehmet Emin Yurdakul gibi Türkçülük alanında önemli bir şahsiyetin şiirine yer verilmesi, Türkçülükle ilgili haberler yapılması ocağın heyecanını ve arzusunu göstermek açısından önem arz etmektedir. Ana Türk Yurdu'nun birinci sayısına dair Türk Yurdu'nda belirtilen önemli bir hususta A. Kemal Bey'e yapılan vurgudur. Yazıda A. Kemal Bey'in Giresun Türk Ocağı'nın ve Ana Türk Yurdu Mecmuası'nın müessisi (kurucusu) ve müteşebbisi (girişimcisi) olduğu ifade edilmiştir. **Fotoğraf-1'** de yer alan Ahmet Kemal Bey'in bu kişi olması kuvvetli ihtimaldir. Giresun Türk Ocağı'nın kurucusu da olan Ahmet Kemal Bey'in Giresun'da kaymakamlık yaptığı bilgisi yer almaktadır. Ana Türk Yurdu mecmuasında "Giresun Türk Ocağı" adıyla bir makale yazan Ahmet Kemal Bey bu makalesinde Ocağın görevlerini belirtmiştir. Ocağın görevlerine dair üç maddenin verildiği bölümde; bir kütüphane kurup gençleri milliyetçi olarak yetiştirmek, Türklüğün sorunları ve çözümlerine dair konferanslar vermek, Ana Türk Yurdu mecmuasını her on beş günde bir yayınlamak olarak belirtilmiştir.

Fotoğraf -1: Topallı Arşivi (Ruşen Topallı)³ 28 Eylül 1917 senesinde Giresun Türk Ocağı'nın açılışında çekilen bir fotoğraf. Kişiler: Birinci sırada; ... Nafia Memuru Hüseyin Efendi, ... Telgraf Müdürü Nihat, Belediye Eczacısı... , Trabzon Edebiyat Muallimi Murat, Askeri Hastane Ser Tabibi Tevfik Bey, ... Kumandanı Hasret Bey, Giresun Kaymakamı Ahmet Kemal Bey, Nakliye Kumandanı Hilmi Bey, Giresun ve Havalisi Kumandanı Kazım Bey, Jandarma Kumandanı Tevfik Bey, ... Müdürü Osman Bey ve diğer şahsiyetler.⁴ Fotoğrafta yer alan şahsiyetlerden ön sırada oturan ve yakasında beyaz mendil bulunan kişinin de Ana Türk Yurdu Dergisi'nin müdürlüğünü yapan M. Cavid olduğu düşünülmektedir.

Dergi şekil özellikleri itibariyle incelenecek olursa; başlık kısmında "İlmi edebi ve ahlaki risaledir." ibaresi yer almaktadır. Derginin ebatları 23x17.5 cm'dir. Ayrıca derginin her sayısının 8 sayfadan ibaret olduğu görülmektedir. Mecmuanın ulaşılabilen 1. sayısında Ana

³Ruşen Topallı, **Topallı Arşivi** (Osman Fikret Topallı'nın torunu)

⁴Veysel Usta, **Müdâfa-i Hukuk ve İstiklal Harbi Tarihinde Giresun- Osman Fikret Topallı**, Serander Yayınları, 1. Baskı, Trabzon, 2011, s. 372

Türk Yurdu ismi yer almaktadır (Ata Türk Yurdu, 1917, 1). Dergi 2,3,4,5. Sayılardaki ismi Giresun Ana Türk Yurdu ismini kullanır iken 6. ve 7. Sayılarda derginin isminin yeniden Ana Türk Yurdu olduğu görülmektedir (Uzun, 1999, 161). Ana Türk Yurdu mecmuasının Mehmet Uzun Arşivinde incelenen sayılarında dergi renklerinin; turkuaz, sarı ve beyaz olduğu görülmüştür. Bunun dışında derginin ön kapağında naşiri yani yayımlayanın Türk Ocağı olduğu açıkça belirtilmiştir. Ana Türk Yurdu'nun, Giresun Türk Ocağı ile herhangi bir ilgisini bulunmadığını ifade edenlerin yanlışlığı içinde oldukları kesin olarak görülmektedir. Derginin şekil özelliklerini daha net ortaya koyabilmek adına; Türk Tarih Kurumu Kitaplığı, Mehmet Uzun Arşivi, Topallı Arşivi ve Seyfettin Özege Bağış Kütüphanesinden temin edilen Ana Türk Yurdu Mecmuasının bölümlerine çalışmanın bu bölümünde yer verilecektir.

Türk Yurdu dergisi heyeti yazının son bölümünde Ana Türk Yurdu heyetini Türklük ve Türkçülük hususunda başarılı bulunduğunu belirterek başarılar dilemiştir. Kuruluş aşamasında bir mecmua çıkarmayı kendisine hedef koyan Giresun Türk Ocağı'nın bu hedefini kısa sürede gerçekleştirerek dikkatleri çekmeyi de başarmıştır. Ana Türk Yurdu Mecmuası'nın günümüze ulaşan nüshalarıyla ilgili olarak bilgi verilecek olursa; dergi toplam 7 sayıdan oluşmaktadır. Mecmuanın 2,3,4,5,6,7. sayıları Mehmet Uzun (Baboğlu)⁵ arşivinde mevcuttur. Ancak Baboğlu 2. Nüshayı Erzurum Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Bağış Kütüphanesi'nden temin ettiğini ve bunun da dış kapağının bulunmadığını ifade etmiştir. Bu yüzden derginin ikinci sayısının çıkış tarihi tam olarak bilinmiyordu. Yapılan araştırmalar doğrultusunda Ana Türk Yurdu mecmuasının 7 sayısının 1. sayı haricindeki diğer 6 sayısının Topallı Arşivinde⁶ tam olarak mevcut olduğu ve ikinci sayının da çıkış tarihinin 8 Nisan 1334 (1918) olduğu anlaşılmıştır. Derginin Erzurum Atatürk Üniversitesi Seyfettin Özege Bağış Kütüphanesinden temin edilen 2. Sayısının içinde sırasıyla; “İtizar, Neden Geri Kaldık, Atiye Bakalım, Hikemâ-i Sözlere, Türkleri Tanıyalım, Sevelim, Hissiyât-ı Necibane, Anadil” gibi yazıların olduğu görülmektedir. Bu yazılardan “Türkleri Tanıyalım, Sevelim” yazısı diğer sayılarda da verilmiş yazı dizisi olduğu görülmektedir. Bu yazıda Orta Asya'dan başlayarak Türklerin tarihi üzerinde durulmuş ve Türk tarihinin tanıtımına ve önemine yer verilmiştir. “Ana Dil” adlı yazıda ise Türk dili üzerinde durulmuş Türkçe sözcüklerin kullanımına dair örneklerle yer verilmiştir. Mecmuanın bu ikinci sayısında yer verilen bu iki yazı Giresun Türk Ocağı'nın Türk diline ve Türk tarihine büyük önem verdiğini göstermektedir.

---

⁵ Mehmet Uzun (Baboğlu) Arşivi

⁶ Topallı Arşivi: Giresun Türk Ocağı Heyetinden Osman Fikret Topallı'nın torunu olan Ruşen Topallı tarafından muhafaza edilmektedir. Ruşen Topallı Giresun'da doktor olarak görev yapmakta olup dedesinden kalan belgeler üzerinde de incelemeler yapan entelektüel bir kişiliğe sahiptir. Ana Türk Yurdu mecmuasının dedesinden kalan nüshaları Giresun Türk Ocağı'nın geçmişi için önemli birinci elden kaynaklar olarak sayılmaktadır.

Belge-3: Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası 2. Sayı Ön Kapağı (Ata Türk Yurdu, 1918, 2/ Ön Kapak).

Belge-4: Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası 2. Sayı Arka Kapağı⁷

Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası ön ve arka kapakta genel itibariyle aynı bilgilere yer vermiştir. Özellikle arka kapakta sadece risaleye ilan vermek isteyenlerin matbaaya başvurmaları gerektiği ve dergi nüshasının 5 Guruş olduğu belirtilmiştir. Ancak sadece ikinci sayıda farklı bir uyarı metni yayınlanmıştır.

İkinci sayının 4. Sayfasında ünlü şahsiyetlere ait sözlere yer verildiği görülmektedir. Bu kişilerden Şinasi'nin "Varlığım halikimin varlığına şahittir." şeklinde olan sözü "Varlığım talâ'im varlığına şahittir." şeklinde yazıldığı için bu husus düzeltilmeye ihtiyaç duyulmuş ve derginin dış kapağında bu durum düzeltilerek tekrar verilmiştir. Mecmuanın 2. Sayısının arka kapağında "Tashih" yani düzeltme adlı kısa bir metin yayınlanmıştır.

2.Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası 2. Sayının Tahlil Edilmesi

Matbaa işlerinin fazlaşmasından ve risaleye ait bazı noksanlardan dolayı ikmal edilememesinden risalemiz ilk sayıdan sonra bir daha neşre edilememiştir. Bi't – tabi bu tehir bizi okuyucularımıza karşı mahcup bırakmıştı. Fakat ne çare ki bu manalar birden ber taraf edilemiyordu. Ma'mafih bundan böyle bu manalar ve eksikler mümkün merteye zail olduğu cihhetle her on beş günde bir makalat-ı mugide ile dolu olduğu halde çıkacak olan "Ana Türk Yurdu" muza herkesten bir

⁷Topallı Arşivi, Giresun Ana Türk Yurdu..., S.2 , Mecmuanın Arka Kapağı

rağbet ve şimdiye kadarki te'hirde dolayı bizi affetmelerini temenni eyleriz (Ana Türk Yurdu, 1918, 2/1).

Yukarıda Giresun Ana Türk Yurdu mecmuasının basımına ara vermek zorunda kaldığı süreçle ilgili bilgilendirme yazısı olan "İtizar" adlı metin açıklanmıştır. Derginin 2. sayısında "İtizar" adlı bu yazı ile birlikte toplam yedi yazının yer aldığı görülmektedir.

"İtizar" adlı yazının hemen ardından derginin müdürü olan Mustafa Cavid'in kaleme aldığı "Neden Geri Kaldık" adlı yazı yer almaktadır. Metnin giriş kısmında; vatan ve millete büyük bir aşk duyulduğu ve bu yüzden kalbimizin emrettiği, mefkûrelerimizin tasarladığı, vatan için hayırlı olan işlerin hemen gerçekleşmesini isteriz denilmektedir. Bunu gerçekleştirmek için de bir rehber ihtiyacımız vardır. Bu rehber ise araştırma ve incelemedir (M. Cavid, 1918, 2/ 1).

Bir milletin ilim irfan seviyesi o milletin ileri gelenlerinin alışkanlıkları, araştırmaları ve çalışmaları ile anlaşılabilir. Bunu gerçekleştiremeyen milletler ilerleyemezler. Milletleri yükseltecek en mühim meselelerden biri de mefkûreciliktir. Yaşamak ve gelişmek isteyen milletler, milli ve toplumsal çalışma konularını belirlemelidir (M. Cavid, 1918, 2/ 2).

"Neden Geri Kaldık" yazısının önemli bir kısmını basım ve yayın konusu oluşturmaktadır. Geri kalmışlığın en önemli sebeplerinden biri olarak basım işlerinin azlığı gösterilmektedir. Örnek olarak 1440'da icat edilen matbaanın 1727 senesinde yani 287 sene sonra Osmanlı'ya gelebilmesinin eksikliği ifade edilmiştir. Osmanlı'nın Avrupa'dan geri kalış sebebini; eğitim ve ideallere yönelik çalışmalara Avrupa'nın başlamış olduğu dönemde başlayamamış olmasına bağlamaktadır. "Bizler de matbaadan zamanında istifade etmeye çalışsaydık şu an yüksek seviyeye ve yüksek duygulara malik bir ülke olurduk." denmiştir. Yazının devamında Jan Gutenberg'in icat ettiği matbaa sayesinde Almanya'da okuryazar düzeyinin oldukça yüksek olduğu vurgulanmıştır. Hatta İngiltere ve Fransa da okuryazar düzeyi yüksek olsa da Almanya'dan geride olduklarına dair ibarelere yer verilmiştir (M. Cavid, 1918, 2/ 2).

Genel itibariyle sadeleştirerek verilmeye çalışılan yazının son bölümünde: "Bir millet gelenekleriyle ne kadar zengin bir geçmişe sahip olursa olsun, vaziyetçe fakirse veyahut fakir kalırsa onun için ilerleme ve gelişmeler imkânsız hayalden başka bir şey değildir." ifadeleri yer almıştır (M. Cavid, 1918, 2/ 2-3). "Neden Geri Kaldık" adlı yazı incelendiğinde Giresun Türk Ocağı üyelerinin o dönemde ülke nabzını iyi bir şekilde tuttuğu anlaşılabilir. Yazıda özellikle basın-yayın hayatı ve matbaa üzerinde durularak bunun geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ana Türk Yurdu mecmuası da fark edilen bu basın yayın hayatına yönelik eksikleri tamamlama anlamında çalışmalar gerçekleştirmeye çalışmıştır. Yazının son bölümünde belirtilen köklü bir geçmişe sahip olmanın yeterli olmadığı ve bugün bu köklü geçmişin üzerinin iyi inşa edilmesi gerektiği hususu günümüzde de oldukça mühim bir mesele konumundadır. Bu mühim mesele Türk Ocakları'nın da temel gayelerinden biri konumundadır.

Ana Türk Yurdu Mecmuasının 2. sayısında yer alan 3. paylaşım "**Atiye Bakalım**" adlı bir şiirden ibarettir. Burada geleceğe dair umutların dolu olduğu bir şiir konu edilmiştir. Abdülaziz, 31 Mart (1) 334 (1918) notu şiirin hemen altında görülmektedir. Şiirin ilk bölümüne ait kısa bir kesit verilecek olursa;

“Geçti artık zehir saçan kara günler havası üzüntülü korkular,
Geçti artık o kan kokan gecelerin nevası sıkıntılı uykular,
Altın ordu şevketiyle sancağını yürüttü Kafkasların üstüne,
O ağlayan vadilerin gözyaşını kuruttu, kavuşturdu dosta ...”

Abdülaziz / 31 Mart 1334 (1918) (Abdülaziz, 1918, 2/ 3-4).

2. sayıya ait 4. yazı “**Hikema-yı Sözl**” (**Hikmetli Sözl**) adıyla verilen bölümdür. Bu bölümde İmam- Ali, Muhyiddin Arabi, Ruhi Bağdadi, Şinasi, Diyojen gibi önemli şahsiyetlerin kıymetli sözleri paylaşılmıştır (Yazarı Bilinmiyor, 1918, 2/ 4).

Giresun Ana Türk Yurdu mecmuasının 2. sayısının 5. yazısı “**Türkleri Tanıyalım, Sevelim**” bölümüdür. “Türkleri Tanıyalım, Sevelim” konusunun önemi bir yazı dizisi şeklinde olmasındır. Yani bu konunun diğer sayılarda da işlenmiştir.

Yazıda; Türklerin eski dünyanın Asya kıtasından bir millet olduğu, bu koca ailenin ayrı ayrı uluslara ayrıldığı ve bazen bir kahramanın Gök Sancağı altında birleştiği ifade edilmiştir. Eski milletlerin Türklere Serkeş Tebaa (Çinliler diyormuş) ve barbar (Romalılar diyor) demeleri o dönemin adet ve usulünden kaynaklandığı, Romalıların tüm yabancılara barbar dediği üzerinde durulmaktadır. Yoksa Türkleri medeniyetsizlikle ithama kalkışmanın yakışmaz bir küstahlık olduğu ifadeleri yer almıştır (A. H., 1918, 2/ 5).

Türklerin ırk özelliklerinin pek beğenilip yüceltildiği yazının devamında belirtilmektedir. Bu karakteristik özellikler; cesaret ve dayanıklılık, kahramanlık ve iyilikseverlik, ağırbaşlılık ve alçak gönüllülük olarak dile getirilmiştir (A. H., 1918, 2/ 5).

Türklerin iki mühim komşuları vardır. Bunlar Çinliler ve İranlılardır. Türkler zaman zaman bu iki milletle savaşmakla birlikte bunların lisanlarından ve medeniyetlerinden de etkilenmiştir. Özellikle İranlılar Türklere çok kelime almıştır. Yazar bir arkadaşının tavsiyesiyle okuduğu Ali Şir Nevai'nin “Muhakemetü'l Lügateyn” adlı eserinin ardından Türk dili adına ne denli mutlu olduğunu dile getirmiştir (A. H., 1918, 2/ 5-6).

Firdevsi'nin “Şehname” adlı eseriyle İranlılara yeniden hayat vermiştir. Luther çıkıp Almanlığı tahkir eden Almanları ikaz etmiştir. Ancak biz hala mefkûremizi tanımıyoruz. Hâlbuki biz Türkler ırkımızla, lisanımızla bir anıtın her köşesinde varlığımızı muhafaza etmekteyiz. Her ne kadar din ve yaşanan coğrafya gereği dilimize birçok Arapça ve Farsça kelime girse de bu durumun tüm dillerde kaçınılmaz olduğu vurgulanmıştır (A. H., 1918, 2/ 6).

“Türkleri Tanıyalım, Sevelim” yazısının son bölümünde milletlerin mitolojilerine bağlanıp kalmamaları gerektiği belirtilmiştir. Ancak mitolojisiz milletlerinde kadimsiz, asaletsiz gibi telakki olunduğu ifade edilmiştir. Bizim de böyle bir mitolojiye sahip olduğumuz ve onlar hakkında tatlı menkıbelerimizin olduğu dile getirilmiştir. “(Oğuzhan) İşte bir Türk Kahramanı!...” (A. H., 1918, 2/ 6) dahası var şeklinde sonlandırılan bu bölüm Türklerin temel özelliklerinin tanıtıldığı; Türk tarihinin ve Türk dilinin incelendiği, yazı dizisinin önemli bir basamağı olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. sayıda 6. yazı “**Hissiyat-ı Necibane**” adlı bir şiirden ibarettir. Şiirin sonunda yazara dair herhangi bir isim bulunmamaktadır. Şiir genel itibarıyla koçaklama türünde yazılmıştır. Milli duyguların ön plana çıktığı şiirin önemli vurguları daha çok Türklük ve Müslümanlık

olmuştur. Şiirin son bölümünde Giresun- 30 Mart (1)334 (1918) notu yer almaktadır (A. H., 1918, 2/ 7).

2. sayının 7. ve son yazısının başlığı "Anadil" dir. Bu bölümde sözcüklerin Türkçe karşılıkları üzerinde durulmuştur. Bölümden birkaç örnek verilecek olursa; Tercüman – Dilmaç, Birden, aniden – Zerp, Nezle- Engi, Romatizma- Kengi, Göğün parlaması- Eysin, Korkak- Ödle, Uyuklamak- Pinek, bir insan veya hayvanın boğulurcasına nefes alması – İkıl ıkıl (Yazarı Bilinmiyor, 1918, 2/ 8) gibi örnekler üzerinden Türk dilinin önemi vurgulanmış ve Türk dilinin zenginliği ifade edilmiştir. İkinci sayıda "Anadil" bölümünün altında derginin bir de ilan alıp reklam yaptığı görülmektedir. Bu sayıda dergi Belediye Eczanesi'nin reklamını yapmıştır(A. H., 1918, 2/ 8).

3. Diğer Sayılar ve İçindekiler

Belge-5: Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası 3. Sayı Ön Kapağı (Ata Türk Yurdu, 1918, 3/Ön Kapak)).

Ana Türk Yurdu'nun 3 sayısında M. Cavit; "Terbiye-i Fikriye ve Terbiye-i Ahlakiye" başlıklı yazısı, Hayreddin Nadi "Çalınan Zafer", A. Hasib "Türkleri Tanıyalım ve Sevelim", Aziz Vasfî "Türk Oğlu Turan'a Doğru", Osman Fikret "Öğüdler ve Dilekler" adlarıyla telif yazılar bulunmaktadır. Toplumsal konuların yanında Turan ülküsü de özellikle işlenen önemli konular arasında yer almıştır.

Belge-6: Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası 4. Sayı Ön Kapağı (Ata Türk Yurdu, 1918, 4/Ön Kapak).

4. sayının yazar ve konuları da biyografi, toplumsal sorunlar, sanatsal etkinlikler köylünün bilgilendirilmesi, kahramanlık duygularının muhafaza edilmesi gibi eğitici, uyarıcı yazılar bulunmaktadır. Bazı yazılar süreli yazılardır. M. Cavid “Yani Zevk Perestlik”, Hacı Hasan “Merhum Doktor Sıdkı Bey”, Aziz Vasfi “Varan Gelmez Diyarına”, Hayreddin Nadi “Harp Türküsü”, Ali Galib “Yaşayan Ölüler”, A. Hasib “Türkleri Tanıyalım Ve Sevelim”, Ali Osman “Rencbere”, Muzaffer Gıyasüddin “Arslan Yiğitlere”, Osman Fikret “Öğüdler ve Dilekler” çok değerli yazılar yayınlanmıştır.

Belge-7: Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası 5. Sayı Ön Kapağı (Ata Türk Yurdu, 1918,5/Ön Kapak)

Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası 5. Sayının yazarları ve yazıları da şöyledir: M. Cavid “Fedakârlık Devrindeyiz” Toplumun zor günlerde devleti için fedakarlık yapması gerektiği ikazlarının yapıldığı bir yazıdır. Aziz Vasfi “Mader Vatanla Kızının Muhaveresi” güzel bir hikaye, Hayreddin Nadi “Ceza-i?” hukuki süreçlerle ilgili, Tahsin Nahid “İstikraz-ı Dahili İçün”, Seyfullah Münir “Gençlik Ve Ümid”, A. Rahmi “İdmanın Kaidesi”, bu yazılar özellikle gençliğe ve sağlıklı olmaya yönelik yazılardır. İsmail Hakkı “Fırak-ı Ebedi” gibi yazılar tefrik edilmiştir.

Belge-8: Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası 6. Sayı Ön Kapağı(Ata Türk Yurdu, 1918, 6/Ön Kapak)

Mecmuanın 6. Sayında ise M. Cavid “Atalet ve Meskenet”, H. Avni “Denizin Derdi”, Bilal İsmail “Frengi İleti”, Aziz Vasfi “Ey Türk Dinle”, Hayreddin Nadi “Meslek İntihabı”, Turgud Şükrü “Zaferden Sonra” gibi yazılardan en dikkat çekici olan o dönemin illet salgını hastalığı olan Frengi hakkında bilgilendirici bir yazının olmasıdır.

Belge-9: Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası 7. Sayı Ön Kapağı (Ata Türk Yurdu, 1918, 7/ Ön Kapak)

Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası 7. Sayısı ise; M. Cavid “Memleketimizde Fabrika” ekonominin ana unsuru üretim fikrinden hareketle fabrikaların kurulması hakkında, Aziz Vasfi “Türklük Ebedidir” Türkçülük fikrinin canlı tutulması tarzındaki tefrik yazılardandır. Bilal İsmail “Frengi İleti” sağlık sorunun dile getirilmesi ve diğer Hayreddin Nadi “Alaca”, Ziya Behlül “Denizler Arması İçün”, Topaloğlu “Sokakda Muhavere”, yazılar derginin bilinen bu son sayısında yer almıştır.

Belge - 10: Giresun Ana Türk Yurdu Mecmuası Sayı: 2, Sayfa:1

Belge – 11: Ana Türk Yurdu Mecmuası, Sayı: 2, Sayfa:8⁸

SONUÇ

Fransız Devrimi sonrasında ortaya çıkan milliyetçilik düşüncesi imparatorluk özelliği taşıyan devletlerin parçalanmasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti' de içerisinde farklı milletlerden insanları barındırdığı için Fransız Devriminden olumsuz etkilenmiş ve içerisinde barındırdığı ulusları tek tek kaybetmiştir. Devletin daha da kötüye gitmesini engellemek için çeşitli fikir akımları ortaya atılmış ve bu fikir akımlarından yalnızca Türkçülük fikir akımı kendine uzun yıllar uygulama alanı bulabilmiştir.

Türkçülük fikrine bağlı olarak II. Meşrutiyet Döneminde çeşitli Türkçü dernekler kurulmuştur. Türk Ocakları 1912 yılından günümüze kadar ara ara faaliyetleri durdurulsa da varlığını sürdürmeyi başarmıştır. Bu yönüyle Türk Ocakları ülkemizin en önemli ve en uzun ömürlü sivil toplum örgütlerinden biri haline gelmiştir. Türk Ocakları merkezi bölgelerle sınırlı kalmamış yurdumuzun en ücra köşelerinde dahi şubelerinin açılmasını sağlayarak vatandaşlarımızın; milli, ahlaki, fikri açıdan sosyo-kültürel gelişimlerine katkıda bulunmuştur.

Giresun vilayetinde ilk Türk Ocakları şubesi 1917 yılının Ağustos ayında açıldığı görülmektedir. Türk Yurdu Mecmuasının Eylül-1917 sayısında Giresun Türk Ocağı'nın açıldığı belirtilmiş ve Türkçülük konusunda Karadeniz'in diğer iskele ve kasabalarını geçtiği için Giresun Türk Ocağı tebrik edilmiştir. Bu durum Giresun şehrinin açmış olduğu Türk Ocağı şubesi ile Karadeniz'de öncü vilayetlerden olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. 1917 yılında açılan Giresun Türk Ocağı'nın 1918 yılının sonlarından itibaren faaliyetlerine rastlanamamış ve Ocağın kuruluşunda önemli yeri bulunan Mustafa Cavid, Osman Fikret gibi şahsiyetlerin farklı yerlerde farklı görevlerde bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durum Giresun Türk Ocağı'nın 1918 yılı sonları itibariyle çalışmalarına son verdiği yönünde bir sonuç çıkarmamıza neden olmaktadır.

1917 yılında açılan Giresun Türk Ocağı, yedi sayı olmak üzere çıkarmış olduğu "Ana Türk Yurdu" mecmuası ile de dikkat çekmektedir. Günümüze kadar tüm sayılarının bir araya getirilememesi Giresun Türk Ocağı ile ilgili eksik yanlardan biri olarak görülüyordu. Özellikle mecmuanın birinci sayısına ulaşamıyor olması mecmua ile ilgili önemli bir eksikliğin

⁸Seyfettin Özege Bağış Kitaplığından ulaşılmıştır.

oluşmasına neden oluyordu. Yapmış olduğumuz araştırmalar neticesinde Giresun Türk Ocağı'na ait Ana Türk Yurdu mecmuasının yedi sayısına da kapakları ile birlikte ulaşılmış, önemli bir eksik giderilmiştir. Buna göre Ana Türk Yurdu mecmuası ilk sayısının 5 Teşrin-i Sani 1333 (5 Kasım1917)' de çıktığı görülmektedir. Mecmua ilk sayıdan sonra bir süre yayın hayatına ara vermek zorunda kalmıştır. Ana Türk Yurdu mecmuasının bilinen son sayısının ise 1 Temmuz 1334 (1918) tarihinde çıktığı mecmuanın dış kapağından anlaşılmaktadır. Naşiri olarak Giresun Türk Ocağı görülen mecmua; ilmi, edebi ve ahlaki bir risale olarak Giresun kültür hayatına katkıda bulunmuştur. Mecmua İttihat ve Terakki matbaasında basılmıştır. 7 sayı incelendiğinde Türkçülük fikri ön plana çıkmaktadır. İdeal bir Türk milletinin özellikleri vurgulanırken, olumsuz zamanlardan geçildiği bunun için Türklük ahlak ve seciyesini koruyarak, kahramanlık özelliklerini ön plana çıkarmak amacıyla yazılar tefrik edilmiştir. Köylünün icraatleri, ekonominin nasıl canlandırılacağı, sağlık ile ilgili uyarılar ile ilgili uyarılar ve önlemler, sporun önemi, örnek insanların biyografileri, öğüt verici sözler ve hikayeler, şiirler, toplumsal sorunlar ele alınmıştır. Zor şartlarda yayın hayatını ancak 7 sayı yürütebilmiştir.

Giresun Türk Ocağı'nın 1918 yılında faaliyetlerinin durmasının ardından Mili Mücadele yılları boyunca Giresun'da etkin bir dernek veya kuruluşun faaliyet göstermediği tespit edilmiştir. Nihayet 1923 yılında Bilgi Yurdu Derneği kurularak, Türk Ocağı'nın çalışmalarına benzer şekilde faaliyetler göstermiştir. Bilgi Yurdu Derneği 1923 yılından Türk Ocağı'na dönüşeceği tarihe kadar Giresun vilayetinde bilimsel ve kültürel çalışmaların temsilcisi olmuş ve milli konulara gösterdiği hassasiyetle dikkat çekmiştir. Giresun Türk Ocağının bu dönemde bir yayın organı olup olmadığı hakkında bilgi mevcut değildir.

Mustafa Kemal Paşa'nın 19 Eylül 1924 tarihinde Giresun'u ziyareti Giresun'da ikinci defa Türk Ocakları şubesinin açılmasına imkân vermiştir. Gazi Mustafa Kemal Paşa Giresun ziyaretinde Bilgi Yurdu Derneğini ziyaret etmiş ve bu heyecanlı gençlere yeni ve daha geniş bir bina tahsis edilmesini istemiştir. Bununla birlikte gençlere; Aynı amaca hizmet eden kuruluşların bir çatı altında toplanmasının güçlerine güç katacağını ifade etmiş ve Bilgi Yurdu Derneğini, Türk Ocağına çevirmeleri önerisinde bulunmuştur. Mustafa Kemal Paşa'nın bu ziyareti Giresun'da Türk Ocakları'nın yeniden alevlenmesi açısından önemli bir sonuç doğurmuştur.

Mustafa Kemal Paşa'nın Giresun'a gerçekleştirdiği ziyaretten sonra gerekli hazırlıklar tamamlanmış ve 1925 yılının Şubat ayından itibaren Giresun Türk Ocağı'nın ikinci dönemi olarak adlandırdığımız dönem başlamıştır. Giresun Türk Ocağı 1925 yılından 1931 yılına kadar Giresun'da faaliyetlerini sürdürmüş ve Giresun'da Türkçü bir anlayışla birlikte Giresun ahalisinin kültürel gelişimine katkıda bulunmuştur.

Sonuç olarak; Giresun Türk Ocağı'nın ilk kuruluşu olan 1917 yılında Giresun ahalisinde büyük bir heyecan yarattığı görülmektedir. Halk, Giresun Türk Ocağı'na bu heyecana bağlı olarak önemli görevler yüklemiş ve Ocak'tan beklenti içine girmiştir. Giresun'da faaliyet gösteren Türk Ocakları özellikle 1925-1928 yılları arasında oldukça etkin bir şekilde faaliyet göstermiş ve beklentileri karşılamıştır. Ancak 1928 yılından itibaren Ocakların etkinliğini kaybetmeye başladığı görülmektedir. Ocakların faaliyette olduğu dönemde, Ocak mensuplarının kütüphane kurmaları, mecmua çıkarmaları, konferanslar düzenlemeleri, yeni harflerin öğretilmesinde görev almaları, spor ve sanat etkinliklerinde bulunmaları gibi faaliyetlerine bakarak Türk Ocaklıların son derece entelektüel kişiler oldukları söylenebilir. Giresun Türk Ocağı faaliyette olduğu süreç boyunca çeşitli konularda kamuoyu oluşturulmasına ön ayak

olmuştur. Mustafa Kemal Paşa'ya suikast girişimi sonrası yapılan protesto mitingleri bunun en net göstergesidir. Ayrıca Ocak şehirdeki dini ve milli bayramlarda da gerçekleştirdiği etkinliklerle Giresun'a sosyal ve kültürel anlamda canlılık katmıştır. Özellikle milli bayramlarda Ocak, Giresun'da öncü kuruluşlardan biri olmuştur. Bunun dışında müze kurarak kültürel mirasın korunmasında hassasiyet göstermiştir. Bu hassasiyetini de fiile dökerek Türk halkına önemli bir hizmette bulunmuştur.

1931 yılında tüm Ocaklarla birlikte kapatılan Giresun Türk Ocağı ve diğer şubeler, Giresun halkının bilimsel ve kültürel gelişimine katkıda bulunan; milliyetçi, inkılapçı, modern bir gönüllü kuruluş olarak Giresun tarihinde önemli bir yer edinmiştir.

KAYNAKLAR

ŞAHİS ARŞİVLERİ

Mehmet Uzun BABOĞLU Arşivi

Topallı Arşivi (Ruşen Topallı)

KİTAPLAR VE MAKALELER

Arsal, Sadri Maksudi, Milliyet Duygusunun Sosyolojik Esasları, Ötüken Yayınevi, 4. Baskı, İstanbul, 1979.

Bozdoğan, Ahmet, Türk Ocağının Taşra Dergileri, Türk Ocakları Ankara Şubesi Yayınları, Ankara, 2006.

Ekinci, Necdet. İletişim ve Siyaset. 1. Ankara: Gece Kitaplığı, 2018.

Şefkatli, Murat. «Giresun'da Türk Ocağı.» Türk Yurdu. Cilt 6. no. 143. Ankara, 2000.

Usta, Veysel, Müdâfa-i Hukuk ve İstiklal Harbi Tarihinde Giresun- Osman Fikret Topallı, Serander Yayınları, 1. Baskı, Trabzon, 2011.

Uzun, Mehmet (Baboğlu), «Giresun Türk Ocağı'nca Yayınlanan Ana Türk Yurdu Dergisi», Mütfefferika Altı Aylık Kitabiyat Dergisi», Mütfefferika Yayınevi, Sayı:14, İstanbul, 1999, s.157-162

MECMUALAR

A. A. (Giresun Türk Ocağı), «Hissiyat-ı Necibane», Ana Türk Yurdu, Giresun, 1334, S:2, s.7

Abdülaziz , «Atiye Bakalım», Ana Türk Yurdu, Giresun, 1334, S:2, s.3-4

A. H. (Giresun Türk Ocağı), «Türkleri Tanıyalım, Sevelim», Ana Türk Yurdu, Giresun, 1334, S:2, s.5

A. Kemal, «Giresun Türk Ocağı» , Ana Türk Yurdu, Giresun İttihad ve Terakki Matbaası, 1333(1917), Giresun, S:1, s. 4

Ana Türk Yurdu Heyeti, «İlan», Ana Türk Yurdu, Giresun, 1334, S:2, s.8

Giresun Ana Türk Yurdu, Giresun İttihad ve Terakki Matbaası, 1333 (1917), Giresun, S.1.

Giresun Ana Türk Yurdu, Giresun İttihad ve Terakki Matbaası, 1333 (1917), Giresun, S.2.

Giresun Ana Türk Yurdu, Giresun İttihad ve Terakki Matbaası, 1333 (1917), Giresun, S.3.

- Giresun Ana Türk Yurdu, Giresun İttihad ve Terakki Matbaası, 1333 (1917), Giresun, S.4.
- Giresun Ana Türk Yurdu, Giresun İttihad ve Terakki Matbaası, 1333 (1917), Giresun, S.5.
- Giresun Ana Türk Yurdu, Giresun İttihad ve Terakki Matbaası, 1333 (1917), Giresun, S.6.
- Giresun Ana Türk Yurdu, Giresun İttihad ve Terakki Matbaası, 1333 (1917), Giresun, S.7.
- Giresun Türk Ocağı, “Anadil”, Ana Türk Yurdu, Giresun, 1334, S:2, s.8
- Giresun Türk Ocağı, “Hikema-yı Sözlere”, Ana Türk Yurdu, Giresun, 1334, S:2, s.4
- Giresun Türk Ocağı, “İtizar”, Ana Türk Yurdu, Giresun, 1333(1917), S:2, s.1
- Giresun Türk Ocağı, “ Türk Yurdu’nun Giresun Türk Ocağı’nı Tebriki”, Ana Türk Yurdu, Giresun, 1333(1917), S:1, s.8
- M. Cavid, “Gece Baskısı”, Ana Türk Yurdu, Giresun, 1333(1917), S:1
- M. Cavid, “Neden Geri Kaldık”, Ana Türk Yurdu, Giresun, 1334(1918), S:2, s.1
- Türk Yurdu, (Yıl 2 Sayı 1) 1 Teşrin-i Evvel 1328.